

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ НОВОГО ПОКОЛІННЯ У ПРАКТИЦІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

УДК 372.811.111

Віра ЖУЛКЕВСЬКА,

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов і літератури ЛНАМ,
м. Львів, Україна*

Анотація. У статті розглядаються проблеми ефективного впровадження інтерактивних засобів навчання нового покоління у викладанні іноземних мов на сучасному етапі. Автор аналізує функціональні можливості використання інтерактивної дошки на заняттях іноземної мови у вищих навчальних закладах сфери мистецтв.

Ключові слова: інноваційні підходи, мультимедійні засоби, інтерактивна дошка «SMART Board».

Реформування системи освіти призвели до суттєвих змін у змісті, її структурі, організації, методах, формах, засобах навчання. Процес розвитку та формування необхідних умінь та навичок спеціаліста здійснюється на основі різних видів, форм діяльності, інтерактивних методик навчання, зорієнтованих на розвиток творчих здібностей студентів. Інформатизація освіти є комплексом соціально-педагогічних перетворень, пов'язаних із насиченням освітніх систем інформаційною продукцією, засобами і технологією нового покоління. Впровадження мультимедійних інтерактивних технологій у практику викладання іноземної мови (ІМ) значно підвищує якість подачі матеріалу заняття і ефективність засвоєння цього матеріалу студентами. Знання ІМ стало невід'ємним компонентом повноцінної професійної діяльності майбутнього художника, дизайнера, спроможних вирішувати професійні питання, завдання іноземною мовою; розвивати творчу індивідуальність в умовах діалогу культур.

Останніми роками помітно зросла кількість праць, в яких досліджується зростання ефективності навчально-виховного процесу на засадах використання інформаційно-комунікаційних технологій у вищому навчальному закладі. Необ-

хідність виконання завдань оптимізації та інтенсифікації процесу підготовки фахівців стимулює науковий пошук шляхів розв'язання цієї проблеми. Проведені наукові дослідження розкривають різні аспекти, пов'язані із впливом інформаційних технологій на процес формування іншомовної культури. Проблемами інноваційних технологій займаються такі дослідники, як Н. Басова, С. Ветров, М. Кларін, І. Підласий, О. С. Полат, Г. С. Попова, О. В. Хуторский.

Однак недостатньо уваги приділяється застосуванню комп'ютерів у процесі вивчення іноземних мов з метою розвитку навичок комунікативної компетенції. О. С. Татрова, Н. Ю. Ушакова, Т. І. Кошелева, Н. Ю. Хлизова, О. Талберг, Р. М. Фелдер, С. Баррет-Леннард, Ф. Малхаузер, М. Раймер підтверджують той факт, що іншомовна підготовка студентів не відповідає сучасним вимогам.

Мета нашої статті – розглянути можливості застосування мультимедійних технологій в процесі вивчення іноземної мови у вищих навчальних закладах сфери мистецтв; використання і впровадження сучасних нових технологій, які використовують аудіовізуальний формат, збагачують зміст освітнього процесу, підвищують мотивацію студентів-митців до вивчення англійської мови та передбачають активну навчальну діяльність викладача та студентів.

Мультимедійні технології мають на увазі використання таких аудіовізуальних та інтерактивних засобів навчання:

- 1) програмні засоби (мультимедійні диски, презентації, відео-, аудіоролики, ресурси мережі Інтернет);
- 2) устаткування (ПК, аудіо-, відеоапаратура, мультимедійний проектор, сенсорна (інтерактивна) дошка «SMART Board») [6].

Основним завданням кредитно-модульної системи є забезпечення мобільності студентів у процесі навчання (що передбачає обмін студентами та відповідно знання іноземних мов), гнучкості підготовки фахівців, урахування швидкозмінні вимоги національного та міжнародного ринків праці; конкурентоспроможності випускників та престижу української вищої освіти у світовому освітньому просторі. На даний час у зв'язку з вимогами соціального замовлення перед спеціалістами, як ніколи гостро, постає питання – уміння професійно-спрямованої комунікації із зарубіжними партнерами. Ось чому мова стає важливим інструментом розвитку міжнародних відносин, проведення наукових досліджень, до-

ступу до інформації і культурного обміну та безпосереднього спілкування з представниками різних країн [3].

Тому предметом нашого дослідження є формування іншомовної компетенції майбутніх фахівців сфери мистецтв з використанням інтерактивних засобів навчання нового покоління та підвищення ефективності навчання.

Інформатизація навчального процесу передбачає створення, впровадження і розвиток комп'ютерно-орієнтованого навчального середовища на основі інформаційних систем, мереж, ресурсів та технологій застосування сучасної обчислювальної і телекомунікаційної техніки [2].

Дидактичний процес складають спеціальні мультимедійні комп'ютерні навчальні програми, довідково-інформаційні посібники, тренажери, комп'ютерні підручники, Інтернет, електронна пошта. Як наслідок цього, інтенсивний обмін науково-технічною інформацією із зарубіжними країнами, міжнародна співпраця в різних галузях науки, освіти, культури, соціально-політичний та економічний розвиток нашого суспільства на сучасному етапі, з одного боку, та інтенсивна комп'ютеризація й інформатизація багатьох сфер діяльності людини – з іншого, вимагають від вищої школи підготовки фахівців практично всіх галузей знань, які б володіли іноземними мовами та інформаційними технологіями. Слід зазначити, що інформаційні ресурси мережі Інтернет та комп'ютерні програми, CD ROM, електронні підручники, мультимедійні засоби навчання суттєво впливають на зміст і методику викладання іноземної мови [3].

За останні роки у торговій мережі, крім підручників, посібників, з'явилося чимало автоматизованих навчальних курсів (АНК), словників та енциклопедій, які можна використовувати для вивчення іноземної мови. Програмне забезпечення для вивчення англійської мови розробляється досить інтенсивно. Вже існує велика кількість різноманітних програм і курсів, які підтримують комп'ютерне вивчення англійської мови. Усе існуюче програмне забезпечення можна поділити на такі види: комп'ютерні словники, електронні енциклопедії, програми комп'ютерного перекладу, автоматизовані навчальні курси з англійської мови, комп'ютерні мовні ігри, автоматизовані тестові системи.

Окрім того, викладання іноземної мови за допомогою автоматизованих словників «Longman Exams Dictionary», «Long-

man Business English Dictionary» дозволяє оптимізувати розуміння незнайомої лексики, створити позитивні, сприятливі до навчання ІМ умови за допомогою інформаційної насиченості мультимедійних засобів.

Такі автоматизовані словники дають можливість підготуватись до іспитів різного рівня: FCE (First Certificate in English), CAE (Certificate in Advanced English), TOEFL (Test of English as a Foreign Language), TOEIC (Test of English for International Communication), включають різні види тестів з граматики, аудіювання, перевірка на розуміння читання; розділ граматики та вправи до кожного граматичного явища; словник з поширеним поясненням значення художніх (мистецьких) термінів.

Нові мультимедійні засоби, в яких використовується аудіовізуальний формат, надають такі можливості, яких традиційні підручники надати не можуть. Вони дозволяють створити активне кероване комунікативне середовище, у якому здійснюється вивчення ІМ. Комп'ютеризоване навчання ІМ дозволяє контролювати навчальну діяльність студента з високою точністю і об'єктивністю, здійснюючи постійний зворотний зв'язок.

Сучасні засоби навчання мають суттєві переваги перед тими, які застосовувались раніше, оскільки рівень розвитку технологій запису і відтворення зображення та звуку, перехід на цифрові носії і програмно керовані засоби відтворення, забезпечують нині можливості динамічного управління процесом відтворення навчального матеріалу.

Головною відмінністю засобів навчання нового покоління є цифровий спосіб зберігання даних, застосування цифрових носіїв, які забезпечують високу якість, компактність носіїв і простоту пошуку. Цифрове подання даних уможливує гіпертекстове і гіпермедійне подання навчального матеріалу, яке неможливо реалізувати за інших умов.

Застосування сучасних технологій введення даних (тактильний екран, сенсорна дошка) дає змогу по новому реалізувати подання навчального матеріалу, що забезпечує інтерактивність навчання. Засоби нового покоління це програмно-апаратні комплекси, які призначено для застосування в навчально-виховному процесі. Дані інтерактивні засоби зазвичай складаються з екрана (який може виконувати функції сенсорного поля), проєкційних пристроїв, комп'ютера та пристроїв відтворення звуку.

Мультимедійна система дає можливість викладачу, доповідачу, лектору об'єднати три різних інструменти: екран для відображення навчального матеріалу, звичайну маркерну дошку та пристрій уведення. Дошка як екран дає можливість демонструвати відео, робити помітки, малювати, наносити на реальне зображення певні позначки, вносити зміни та зберігати їх у формі комп'ютерних файлів для подальшого редагування, друкувати на принтері, розсилати факсом або електронною поштою. На дошці не просто зображення, ми можемо його переміщати об'єкти змінювати їх (збільшувати, зменшувати, розвертати), коментувати цей процес. Smart-board, дійсно, є неймовірно зручним інструментом для запису, відображення і аналізу інформації будь-якого формату [6].

Застосування цих потужних електронних ресурсів (носіїв інформації) дає змогу значною мірою інтенсифікувати й урізноманітнити процес навчання. Засоби нового покоління сприяли вирішенню дидактичних завдань щодо досягнення студентами комунікативної компетенції, а саме: формування та удосконалення знань, умінь та навичок читання, аудіювання, монологічного і діалогічного мовлення; здобуття країнознавчих знань, історії мистецтва, культури ділового та професійного спілкування тощо.

Дедалі більшої актуальності набуває підвищення ролі творчої взаємодії викладачів і студентів, застосування інформаційних технологій навчання та ефективної організації самостійної роботи, яка вчить відповідальності, гнучкості мислення, уміння синтезувати інформацію, виділяти головне, визначати пріоритети, прагнути до високої самореалізації. Мультимедійні засоби та Інтернет у реалізації концепції самостійної роботи студентів має цілий ряд переваг: варіативність застосування на різних етапах навчання, можливість застосування на будь-якому етапі роботи на практичному занятті, навчальний матеріал краще сприймається і легше запам'ятовується студентами, економне використання навчального часу, індивідуалізація навчання, визначення глибини і послідовності засвоєння, темпу роботи.

Ресурси нових засобів навчання підвищують пізнавальний інтерес студентів і мотивацію до подальшого навчання. Значну роль відіграє емоційний аспект навчання для студентів-митців, художників, дизайнерів. Позитивні емоції стимулюють навчальну діяльність, підвищують рівень запам'ятовування навчальної інформації і сприяють розвитку ефекту її відтворення у спілку-

ванні. В умовах такого спілкування такий ефект підсилюється яскравими зоровими образами і неперервною навчальною діяльністю, до якої залучені всі студенти [4].

Заздалегідь підготовлені тематичні тексти англійською мовою, лексичні та граматичні вправи, матеріал англійськомовних мультимедійних дисків, аудіо-, відеоматеріали допомагають активізувати матеріал заняття, закріпити лексику, граматику, здійснити контроль опрацьованого матеріалу. Маючи досвід роботи з інтерактивною дошкою, викладачі іноземної мови можуть визначити її значні переваги:

- можливість стирати об'єкти з екрану, копіювати та друкувати необхідний фрагмент; зберігати зроблені помітки для передачі електронною поштою, розміщення матеріалів в Інтернеті;

- демонстрація й нанесення поміток поверх тексту, зображень, відео демонстрація презентацій, створених студентами;

- робота з текстом і зображеннями;

- перегляд Web-сайтів;

- створення за допомогою шаблонів і зображень власних завдань для занять;

- робота з дошкою дозволяє реалізувати принцип наочності, виховує естетичний смак.

Використання сучасних засобів навчання нового покоління (інтерактивні дошки) дають можливість викладачам іноземної мови наповнити новим перспективним змістом та формою свою професійну діяльність, активніше застосовувати проблемні, варіативні, інноваційні методи навчання. Отже, завдяки застосуванню мультимедійних технологій нового покоління можливості сучасного заняття значно розширюються та інтенсивно використовувати зворотний зв'язок у навчанні.

Урізноманітнюється, збагачується його зміст, прискорюється темп проведення, формуються навички інформаційної та комунікативної взаємодії, викладач отримує можливість якнайкраще та ефективніше використовувати навчальний час, винаходити оригінальні методи викладання, збільшувати обсяг навчального матеріалу для його засвоєння та використання студентами.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Абрамович Г. В.* Суть іншомовної компетентності як мети та результату професійної технічної освіти // Наукові записки.

Серія: Психолого-педагогічні науки. – Ніжин: Видавництво НДУ ім. Миколи Гоголя, 2005. – № 4. – С. 120.

2. Бовтенко М. А. Компьютерная лингводиактика: учебное пособие // М. А. Бовтенко. – М. Флинта: Наука, 2005. – 216 с.

3. Жулкевська В. О. Формування іншомовної культури фахівця шляхом застосування ресурсів дистанційного навчання. Педагогічна освіта: теорія і практика. Педагогіка. Психологія: Зб. наук. пр. – К.: Університет, 2007. – № 8. – 160 с.

4. Жулкевська В. О. Лінгвістична компетенція як складова частина іншомовної професійної комунікації майбутніх фахівців // Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки. Серія: Філологічні науки. Вип. 5. Луцьк, 2008. – 550 с.

5. Кашлев С. С. Технология интерактивного обучения. – Минск, Белорусский Верасень, 2005

6. Лапінський В. В. Засоби навчання нового покоління як складова навчального середовища. – К.: Шкільний світ, 2008

7. Фомина Т. Н., Зеленова Т. Г. Инновационные технологии преподавания иностранных языков в неязыковом ВУЗе – Ярославский педагогический вестник, 2003. – № 1 (34)

THE USAGE OF NEW INFORMATIONAL TRAINING TECHNOLOGIES IN THE PRACTICE OF FOREIGN LANGUAGE TEACHING

Vira ZHULKEVSKA,

Ph.D. (pedagogy), assistant professor of the chair of foreign languages and literature, Lviv National Academy of Arts, Lviv, Ukraine

Annotation. *The article investigates problems of effective introduction of interactive training equipment in foreign languages teaching nowadays. Author analyses the usage of functional possibilities of interactive board in the process of foreign language teaching.*

Key words: *innovative approaches, multimedia equipment, interactive board «SMART Board».*